

ЧУДОМИР ЛОКУМИТЕ

chitanka.info

Назначиха Ганя Гуцеров за общински бирник в село Каменяк. Средна възраст човек, значи, женен, неосъждан, лявото му ухо пробито, но три години стоя без работа, та заприлича на сиромаш Лазар.

Като го изпращала жена му, във вратата му прочела конско евангелие:

— Това, дете ти рекох, ще ти го повторя: Започваш пак служба да служиш, ама мисли за тебе, за мене, че най-много за децата. Кротко, внимателно и чука ли часът, на масата да бъдеш. От къщи — в канцеларията, от канцеларията — в къщи. Никакви кръчми, никакво пиене! Ни вино, ни ракия, ни коняк, ни ром! Нито глътка, нито капка, че сръбнеш ли веднъж, отиде ти службицата и аз не мога го понесе. Или ще се удавя, или ще се обеса. Тъй да знаеш, казвам ти го. Не мога го понесе...

Клима с глава Ганьо Гуцеров, съгласява се по принцип с преждеговорившата и клетва дава да се води точ в точ с конското евангелие и поема с торбата към Каменяк.

Пристига в селото, посрещат го сърдечно и нали пустата му служба е важна и засяга населението по паричната част, всеки иска да се запознае, приятел да му стане и всеки го дърпа, значи, към кръчмата за почерпка.

— Да идем да сръбнем по едничко за добре дошъл, г-н бирник!

— Да му опънем по чашка, г-н Гуцеров!

— По едно коняченце с лимонче така... много е питателно преди обяд...

А той, човекът, се бори със съвестта си, калява си волята и се противопоставя енергично.

— Не мога, вика, братя, не пия! Съжалявам, вика, но от пеленак не съм слагал такива неща в устата си. Не, вика, че убеждението ми е такова, а просто на просто организъм. Извинявам се, но не мога. Съжалявам. Виж, ако чак пък толкова настоявате, едно локумче мога да взема.

— Дай един локум на госта бе!

— И от мене един, но по-голям да е!

Дъвче си Ганьо втвърдените локуми, преобръща ги из устата си, сякаш яде живи водни жаби, и продължава да упорствува и да се бори.

Днес тъй, утре тъй, докато почна да слабее и да му се вие свят от въздържание. Слабее човекът, пусталее и туйто.

Един ден, като му причерняло, си рекъл на ума: „Досега търпях, търпях, ама отсега, рекъл, да прощават и жената, и децата, и службата, и държавата. Ще наредя да ми носят тайно винце от Голо бърдо, рекъл, и ще си го къркам вечерно време в къщи. Ще пусна пердето, ще му седна, та да става, каквото ще. Защото и тифус върлува из селото, рекъл, и война се е задала, и умирачка има на тоя свят.“

Нагласили се с хаджи Донча от Голо бърдо. Той, значи, ще му праща с момчето по една дамаджана и ще казва, че е оцет, а Ганьо ще внася парите срещу данъка му. Натурално изплащане, значи. Тайно и под клетва.

Денем, кога е с приятели, един вид с локуми, бели сладка и шоколадчета, а вечер — черно винце; денем — демагогия и заблуждение, а вечер — ох, на дяда!

Карал така наш Ганчо, изпълнявал новото разписание чак до свети Трифон Зарезан. Като дошъл тоя голям празник, цялото село се събрало в лозята. Отслужили поповете молитвата, благословили, подрязали лозята и се наредили всички около курбана. Хапнали колкото хапнали, дошло време и до сръбване. Пък вино, вино, едни тубести дамаджани, едни шарени бъклицы, едни калаисани медници, та да ти е драго да гледаш. И никой не се сетил на наш Ганя локум да донесе, представете си!

Гледал той селяните как вирят бъклиците и как топят рунтави мустаци в белите медници, гледал и преглъщал на сухо, чак по едно време дядо Власи се обадил:

— А бе, бирниче, рекъл, поне за хатър на свети Трифона му дръпни един път бе! Такъв ден веднъж в годината бива, че може ли така?

А Гущерът маха с глава отрицателно и очите му се наливат чак.

— Ако има грях най-подире, на мене да го пише господ, ама сръбни си и не разваляй празника. Ами, Свети Трифон е то. Я опитай моето винце. От стар мискет е. Само една глътчица.

— Хайде, хайде — намесил се и дядо поп Иван. — Благословено нещо е, божа кръвчица и нито е срам, нито е грях. Цукни му издебеличко, па ако умреш, аз съм насреща.

Ганьо Гуцерьт се подърпал, поопънал се още малко, па като се прекръстил, рекъл:

— Да става, каквото ще!

Поел с разтреперани ръце бъклицата от дядо Влася, дигнал я като бинокъл нагоре и дълго време оглеждал небето със затворени очи. Пресрабил се, значи, човекът, поотпуснал се, че като му се отпушило гърлото — ха бре с бъклицата, ха с дамаджаната, ха сега пък с медника, — насмукал се като муха на волски корем и ги настигнал. Завило се след това едно хоро, зачупили се ръченици, разиграли се, дето има една дума, старци и пеленаци. Че борби, че прескачаници, че тупкане на калпаци, че търкаляне по поляните, изпонапило се мало и голямо, а само наш Ганчо се държи и нищо му не става. Като се свършило виното, станал, отръскал се като куче от роса, оставил пияните да се търкалят и поел за село.

На другия ден стоят в кръчмата махмурлии селяни и си приказват.

— Брей — дума дядо Власи, — ний че бяхме втасали и прекиснили всички, и дума да не става, ама чудя се на бирника. Какво беше това негово гърло бе, какво беше това чудо! Стари и изпечени пиячи се осрамахме пред един човек, дето през живота си не е куснал ни вино, ни ракия. Чудна работа, знаеш! Чудна работа! Гледах го бе, пред мене стоеше и през цялото време пиеше юнашки и нищо не му стана.

Нено Керин, който си беше поръчал горчиво кафе, облиза дъното на чашата с дългия си език и рече важно:

— И аз тъкмо за това мислех, дядо Власи. От локумите ще е. Сутринта, преди да идем в лозята, аз го почерпих един, горският го почерпи, Митьо Лелин му поръча и не зная кой още, но четири локума си подложи на корема и тогава дойде. От тях ще е сигурно. — И като си разкопча левия калцун и се почеса, добави: — Ама и аз вече ще си имам обица на ухото. Зададе ли се друг път такова пиене, ще туря в пояса пет-шест локума и тогава ще тръгна.

Издание: Чудомир. „Съчинения в три тома“, Подбор и редакция: Петър Пондев и Серафим Северняк. 2 том. Разкази и фейлетони. „Български писател“, С. 1969.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.